

INTERVIEW S LADISLAVEM HOUBOU: *„SÁM O SOBĚ ČLOVĚK V TÉHLE PROBLEMATICE NIC NEUDĚLÁ, JE TO O CELÉM TÝMU,“ ŘÍKÁ DLOUHOLETÝ ŠÉF BRNĚNSKÉHO TOXI TÝMU*

*“YOU DON'T DO ANYTHING ABOUT
YOURSELF IN THIS ISSUE, IT IS ABOUT
THE WHOLE TEAM,“ SAYS LONG-TIME
LEADER OF BRNO TOXI TEAM*

BARBORA KUDLÁČKOVÁ

National Drug HQ Criminal Police and Investigation Service, The Czech Republic

ÚVOD

Základní kameny boje s drogovou kriminalitou tvoří týmy specialistů po linii toxikologie. Jeden z nich, toxikologický tým Městského ředitelství Brno-město, vedl dlouhá léta Ladislav Houba, jenž se pro většinu policistů zabývajících se stejnou problematikou stal legendou. Potíráním drogové kriminality se zabýval 25 let. Na závěr své pracovní kariéry obdržel od ředitele Národní protidrogové centrály SKPV brig. gen. PhDr. Jakuba Frydrycha ocenění za dlouholetou příkladnou spolupráci a významný přínos v boji proti drogové kriminalitě v podobě Plakety NPC. Ještě před svým odchodem ke konci roku 2020 přijal naše pozvání k rozhovoru.

Úplně na úvod bych se Vás chtěla zeptat, co myslíte, že Vám bude nejvíc chybět, až odejdete ze své pozice?

Určitě kolektiv. Na své kolegy jsem zvyklý, trávím s nimi hodně času. Za celou tu dobu, co jsem tady, jsem mezi nimi nepoznal žádného pod-

rázaka. Se všemi jsem vždycky vycházel a oni se mnou. Takže určitě mi nejvíce budou chybět moji kolegové. Chybět mi bude také to, že jsem se každé ráno těšil do práce na to, čím mě překvapí. Jak na rozpracované věci, tak i na ty, které přijdou. Tady se člověk nenudil. Na této problematice ne.

Jak jste začínal svojí policejní kariéru a kde všude jste působil?

K policii jsem nastoupil 1. 10. 1984 do uniformy a působil na obvodním oddělení jako „územák“. Po sametové revoluci v r. 1990 jsem jako praporčík nastoupil do důstojnické školy do Holešova a vlastně ten samý rok jsem přišel na kriminálku. Takže já jsem od podzimu roku 90 byl na kriminálce na problematice majetku. To bylo při obvodním oddělení.

A od začátku jste se zaměřoval na drogovou trestnou činnost, nebo se zabýval i jinou problematikou?

Já jsem se na ni ani nezaměřoval, a ani mě to vlastně nic moc neříkalo. Původně jsem dělal na majetku. Na městském ředitelství byl vedoucí 3. oddělení kriminálky pan major Galanda, on byl velmi aktivní. Dával dohromady 3. oddělení, což byla problematika extremismus, mládež a drogy. Měl tam tehdy všehovšudy šest lidí a potřeboval ho rozšířit a rozpohybovat. A tak jednoho krásného dne, v roce 93, přišel můj šéf kriminálky, úseku na obvodním oddělení v Králově Poli, a říká: „od 1. února jdeš na město.“ Ptal jsem se, jestli budu rozšiřovat majetkovou problematiku a on že ne, že jdu na mládež. Dost mě to tehdy překvapilo, ale přešel jsem na mládež a dělali jsme všechno, co se mládeže týkalo. A drogy k tomu patřily. A tam si myslím, že to byl opravdu ten začátek, ne že bych předtím s nimi nepřišel do styku, ale tady to byla taková ta jiskra, která přeskočila. A vlastně tím, že jsem to mohl začít dělat, tak už jsem nechtěl střídat problematiky. Pak se to vymezilo a drogy začali dělat lidi, kteří se soustředili jen na tuto problematiku. Začínali jsme ve dvou, někdy v roce 95, a 15. října 95 jsme dělali první zákrok na ulici Tábor. A tam, před těmi dveřmi jsem stál já a mám takový dojem, že tam stál tehdy ještě také Robert (Robert Šlachta pozn. red.) a stál tam tehdy také hlavně Martin Novák, s kterými jsme hodně, s ÚOOZ (Útvar pro odhalování organizovaného zločinu pozn. red.), spolupracovali a to byla první varna, kterou jsem dělal.

To byl tedy Váš první drogový případ?

Ano. Byli tam tehdy dva chlapi a holka, vařil se tam pervitin a bylo tam nedovolené ozbrojování. Tehdy nám asistovala zásahovka, která tam vyrážela dveře. Na ten první případ nezapomenou. Přesně si pamatuji, jak ten byt vypadal, tehdy ještě nebyly mobilní telefony a byla tam pevná linka a já jsem tam den předtím zavolaal a ta slečna mně potom říká: „to jste byl vy, co jste k nám včera volal, vy jste chtěl vědět, jestli jsme doma?“ A já jsem jí to potvrdil.

Tehdy vlastně v roce 1995 Útvar pro odhalování organizovaného zločinu také začínal.

Také a vlastně můj předchůdce na problematice byl Mirek Vojanec, který odešel na ÚOOZ, dělat vedoucího oddělení, které se zabývalo drogami. Potom přicházeli další lidé a další činnosti a ta práce se více vyseletovala a zaměřila na problematiku. A myslím, že v roce 2000 jsme udělali 52 varen za rok. To vycházelo jedna varna každý týden, ale je fakt, že jsme dělali třeba v jednom týdnu tři. To byl prostě takový boom všeho možného, jako třeba dostupnosti prášků. Začalo to tak v roce 98, naše skupina se celkem slušně rozjela, rozšiřovala se, tipovali jsme si lidi, kteří měli zájem o problematiku, dávali poznatky a chtěli to dělat. Pak se od nás někteří posunuli na protidrogovku a úozetu, zkušenosti odsud měli. Všichni, s kterými se potkám, a rád bych se s nimi se všemi potkal, signály už jsme si dávali, jakmile to bude možné, mají zájem se vidět. Nějaká etapa skončila, ale bude zajímavé se setkat, zavzpomínat a popovídat si, jak se to vyvíjí a kam to směřuje.

A když byste tedy shrnul Vaši práci, Vaše působení, tak jak se drogová situace vyvíjela?

Brno je v podstatě perníkový, jako bylo víceméně perníkový vždycky, i v tom začátku. Ti naši první klienti, kteří byli, třeba nějaká L. M., ona už tedy loni v říjnu zemřela, našli ji někde v chatě a další, to byli opravdu lidé, kteří nedokázali nic jiného, ani na nic jiného nemysleli, než prostě sehnat kapky nebo prášky, uvařit, užít pro sebe a distribuovat pro další, aby měli dál prostředky na výrobu. To byla taková, jak říkám, stará garda, která už není, možná ještě jedinci, ale opravdu málo. I naše práce byla jiná, nebyly mobilní telefony, tolik se necestovalo, což bylo pro nás jako ideální stav, kdy člověk dostal nějaký tip, že se někde něco děje a pak si to klasicky vystal někde na ulici. Nebylo potřeba moc dlouho monitorovat a ti lidé tam prostě v nějakých cyklech chodili a měli jsme informace. Věděli jsme,



Obr. 1 - Předání ocenění 1. prosince 2020 v Brně (Zdroj: NPC)



Obr. 2 - Ocenění udělené ředitelem Národní protidrogové centrály SKPV brig. gen. PhDr. Jakubem Frydrychem (Zdroj: NPC)

kdy bude dovařeno. Bylo to v mnoha ohledech jednodušší. Dnes se komunikuje skrytě, už to není tak otevřeně, jak to bylo, umožňují to různé aplikace a je daleko pracnější se k informacím dostat. Proto říkám, že kolikrát než nějaké sáhodlouhé rozpracování, beru to, prosím vás, na podmínky městského ředitelství, raději rychle konat. Já jsem byl vždycky proto, aby městské ředitelství, policisté, co jsou na toxi, dělali to, co je na ulici, aby i lidé viděli, že policajti dělají, že drogy postihují. Nemusí to být nějaký obrovský případ, ale prostě

tady se vaří, tam se vaří, tady něco bouchne a tak dále, tak na to adekvátně reagovat. Perníkový Brno bylo, byli lidi, kteří ho vyráběli, věděli jsme o nich, chodili nakupovat do Verkonu chemikálie, jod a fosfor, základní suroviny V podstatě všichni, kteří se tam objevili, tak jsme je postupně ztotožnili s varnami, ke kterým patřili. Byla to mravenčí práce, ale dalo se to dohledat.

Po roce 1989 se tady objevil heroin, a v podstatě přetrvává do dneška. Přišla sem větev ze zahraničí, Srbochorvati a další ze zemí bývalé Jugoslá-

vie, a začali s ním u nás kšeftovat. Perníkáři, kteří se na něj přeorientovali, tak těžce narazili, protože se dostali se svojí závislostí do pasti. Byli tady lidi, kteří jezdili na nákupy, jezdili také ochutnáváci, hlavně holky. Dostávaly dávku v podstatě neznámé látky zadarmo. Dost riskovaly, neznaly sílu, nemusely to přežít. Dnes se s heroinem v Brně obchoduje spíše v malých množstvích, převážně v romské komunitě. Zdroje jsou různé, Praha, Severní Čechy, Slovensko, dojedou si autobusem, přivezou 30–50 gramů, naředí paracetamolem, dají do psaníček a rozprodávají. To, co se dostane na ulici, má velmi špatnou kvalitu. Jedna dávka bývá naředěna na deset. S obchodem s heroinem je často spojená i sekundární drogová činnost, často uživatelé také získávají prostředky na drogu sběrem kovů. Zneužívání Subutexu se u nás neprojevovalo v takové míře jako třeba v Praze. Za obchod jsme odstíhali asi jen dva lidi.

Pěstitelé marihuany, to je spíš věc venkova, i když tady v Brně se pěstební stany také objevují. Třeba studenti na kolejích si dají do koupelny starou skříň, vybaví si ji a pěstují tam. Krásný případ, když jednoho dne začal protékat pokoj na studentských kolejích, tak ho otevřeli, bylo to akorát před Vánoci a studentům spadnul špunt do vany, kde měli kyblík, do kterého nechávali natékat vodu, aby se automaticky zavlažovaly rostliny. Tak to pak přeteklo a bylo jasno. Pak už jsme tam asistovali jen my. Setkáváme se také s většími pěstírnami v pronajatých prostorách, které většinou provozují vietnamské kriminální skupiny, ale ty zpravidla vzhledem k příslušnosti postupujeme dále.

A pak jsou tady sběrači lysohlávek. To je dlouhodobá záležitost. Nejvíce úrazu a úmrtí, co pamatuji, bylo po užití lysohlávek a toluenu. Toluén byl nevíce dostupný pro mladé Romy, kteří ho šňupali přes pytlíky a kolikrát se přidusili tak, že už se neprobrali. První skokan, co pamatuji, po požití lysohlávek, byl americký student, který vyskočil z pátého patra nemocnice, kam ho přivezli kamarádi, protože začal mít halucinace a než se dostal

k ošetření, vyskočil z mezipatra. Těch skokanů bylo několik, většinou to končí těžkým úrazem nebo i smrtí.

Vzpomínáte na nějaká předávkování, která jste řešili?

Předávkování na extázi jsme řešili v souvislosti s Bobycentrem, ještě když tam probíhaly technoparty. Bylo to hrozně nešťastný a do dneška mě mrzí, že jsme se nedokázali dostat k tomu, kdo to té holce poskytl. Ono to nebylo přímo tak, že si tam něco koupila. Byla to holka, která sportovala, potápěla se, byla to taková chytrá holka, studentka. Měla přítele ze Slovenska, jezdila za ním na Slovensko do Bratislavy. A údajně si tam společně opatřili krystaly extáze. Přijeli do Brna s tím, že se půjdou podívat na technoparty. Ona si to vzala před tím, než tam šli. Nic moc se nedělo. Tam si dala nějaké dva panáky a udělalo se jí špatně. Takže odešli do bytu, který tady měli pronajatý. Jí začalo být čím dál hůř a on nevěděl co s ní, tak se jí snažil sprchovat a staral se o ní. Pak zavolał kamarádce a ta, když přijela a viděla, v jakém je stavu, tak honem jeli na pohotovost, tam nevěděli, co s ní, tak ji převezli do Vojenské nemocnice a tam už přišla v takovém stavu, že to byla otázka hodin. Došlo k obrovskému otoku mozku. To bylo někdy kolem roku 2000, 2001. Byť se tam využily všechny prostředky, dělalo se na tom ještě půl roku, nepřišli jsme na to, od koho ta látka byla. Byl to takový nešťastný případ. Člověk nechápe, že někdo z ničeho nic najednou něco vyzkouší. A někdy to skončí špatně.

V čem byste vnímal efektivní drogovou prevenci?

Někdo říká, že nejúčinnější prevence je represe, takhle já to úplně nevnímám, ale určitě má své nezastupitelné místo. Bez ní by to nešlo. A potom v systému primární drogové prevence, koordinovaném a tvořeném s ohledem na věk. Věřím, že v tomto ohledu hraje důležitou úlohu škola, kde se děti setkávají a ovlivňují. Víc bych zapojil ro-



Obr. 3 - Den protidrogové Brigády 19. listopadu 2015 (Zdroj: NPC)

diče, mnohdy by potřebovali dostat školení, často netuší všechny souvislosti, kde a jak se dítě může k informacím a drogám dostat a jaká nebezpečí například představují sociální sítě.

Máte nějaký případ, nebo případy, které Vám z nějakého důvodu utkvěly v paměti, byly pro Vás nějak výjimečné?

Byl to třeba případ lékaře, který měl zakázaný výkon své lékařské činnosti a dělat tady v Brně na úrazovce sanitáře. Nebyl už zrovna mladý, ale navazoval na sebe mladé holky, které byly ve složité situaci, mnohdy na útěku. Vystupoval tak, že jim chce pomáhat. Dokonce přesvědčoval i jejich rodiče. Pravda ale byla taková, že jim poskytoval drogy a za to chtěl nepatřičné služby. Nám se povedlo to všechno zdokumentovat a zrealizovat. On se snažil využívat i lidi, kteří pracují s drogově závislími. Dokonce se snažil i kontaktovat policii s tím, že chce spolupracovat a pomáhat a pak i takto vystupoval. Naštěstí to celé skončilo pravomocným odsouzením.

Pak si vzpomínám ještě na další zajímavý případ. To bylo v době, kdy začal být v oblibě rajský plyn na technoparty. Tehdy to bylo prezentováno tak, že kde se nenafukují balonky, tak to není technoparty. Vědělo se, že se nám tady vyskytuje rajský plyn a jsou s ním problémy. Tenkrát se na Boby dělala velká technoparty, tak jsme připravili opatření, měli jsme příkaz na nebytovku a stanovisko od Ústavu soudního lékařství, jakým způsobem rajský plyn ovlivňuje. Nemohli jsme postupovat podle § 283, ale na trestný čin šíření toxikomanie. Tehdy jsme tam zadrželi 10 lidí a vytáhli jsme odtamtud kolem 20 těch velikánských, asi 33 litrových náplní bomb. Na pódiu tam stála jedna bomba vedle druhé a tam se točily balonky, po padesátikoruně jeden, všude byly obrovské hromady balonků. Točilo se to tam fest, celé Boby bylo na balonkách. Byla to práce na celou noc, ale nakonec byla u všech uznaná vina a dostali tresty, sice nízké, ale dostali. Zajímavé ale bylo, že ten plyn nikomu nechyběl. Podle šarží jsme dohledá-

vali, kde a kudy to všude šlo. Takže jsme věděli, že v Ostravě naplnili velké bomby, odtud to šlo do Linde plynu do Brna, ale tam jim nechyběly. Byla to jedna velká průkopnická akce a od té doby byl s rajským plynem klid.

Také jsme dělali zajímavý případ jednoho pana doktora přírodních věd, už pán v důchodu. Měli jsme informace, že na zeleném trhu nějaký Ukrajinec prodává mimo zeleniny také drogy, a že je má mít od nějakého doktora. No a tak jsme to celé začali prověřovat. Pan doktor bydlel v pronajatém patře rodinného domku s manželkou, ale nic podezřelého se v jeho blízkosti nedělo, žádný pohyb, který bývá s výrobou spojen. Ukrajince jsme ustanovili a zjistili, že se opravdu u něj zastavuje. Po jedné z návštěv jsme Ukrajince sebrali, měl u sebe 30 gramů pervitinu, a tak jsme ho zadrželi. Druhý den jsme šli na domovní prohlídku k tomu panu doktorovi. Musím říct, že před ní jsme využili všechny technické prostředky, které v té době byly možné, abychom se dostali blíže. Když jsme přišli do jeho bytu, tak jsme se nestačili divit, normálně chemická laboratoř. On měl snad jen jeden pokoj normální. Pan doktor seděl v kuchyni, měl puštěnou televizi a na sporáku byla velká baňa. Měli jsme s sebou naštěstí našeho chemika. Všude vedly dlouhý šlaufy a různě to bublalo. A jak jsme tam přišli, tak on jen říkal, nic nezhasínejte, nic neodpojujte, nebo to bouchne. V koupelně měl několik bomb s různými plyny. A ten náš chemik, chudák, tam na to koukal a říkal, že něco takového ještě neviděl. Pan doktor dříve pracoval v Lachemě a byl schopen si vyrobit svojí cestou i vstupní surovinu efedrin. Takže nakonec museli přijet hasiči. Ten nám dal tedy zabrat, pan doktor.

A mohl byste shrnout, jak se v průběhu času měnila Vaše práce, její způsoby?

Dříve, když nebyly takové komunikační prostředky, víc se chodilo venku. Bylo to hlavně o tom znát lidi, mluvit s nimi, nemuseli to být přímo informátoři, ale ti co mají přehled a jsou ochotni informace poskytnout. Dnes se více využívá

technika. Ale jedno je pořád stejné, sám o sobě člověk v téhle problematice nic neudělá. Vždycky musí mít za sebou nejen parťáka, parťák je málo, těch lidí musí být trochu víc, je to o celém týmu. A také, když už se do něčeho jde, tak ať mají všichni krytý záda.

Jak při své náročné práci relaxujete?

Když jsme měli rozpracovaný nějaký případ, bylo to o tom, že jsme na něm neustále dělali a přemýšleli, moc vypnout nešlo. Pak když to skončilo a povedlo se to, tak se člověku ulevilo, ale šlo se zase dál. Touhle prací se musí žít, jinak se dělat nedá. Někdy jedete za tmy do práce, za tmy z práce. Relaxem je pro mě ale určitě rodina, dům, pes a sport. Umím vypnout.

Mám na Vás poslední otázku. Co byste popřál svému týmu a nástupci do dalších let?

Popřál bych jim hodně úspěšně vyřešených případů, protože drogy byly, jsou a budou. Takže je to nekonečný příběh i pro ně. Hlavně, aby měli pořád tak dobré kolegy kolem sebe, jako jsem měl já. Bez nich to nejde. Vždycky jsem se na ně mohl spolehnout a nikdy mě nedostali do neřešitelných situací. Každý sám za sebe nejde. Musíte mít někoho vzadu a vědět, že ten druhý vás podrží. Vždycky to takhle fungovalo a já jsem jim za to vděčný. A jak jsem říkal, i s těmi co odešli, a jsou dávno pryč, přešli třeba na republikové útvary, anebo prostě někam dál, třeba i do civilní sféry a dělají něco úplně jiného,

tak vždycky, když se s nimi potkám, hrozně rádi vzpomínají. Každému se vybaví, které případy dělal. Za celou tu dobu, co jsem tady, existují desky, kdy každý papír, sdělení obvinění nebo sdělení podezření, je tam založený, a to za celé ty roky. Takže když já dneska vyndám rok 98, vím přesně, co se od 1. 1. do 31. 12. odehrálo. A když se podívám na ta jména, tak se mi to celé vybaví. Když jsem to kdysi počítal, tak mi to tady, jen na našem městském ředitelství, vycházelo na 110 obviněných ročně, plus dalších asi 600 lidí, které bylo potřeba v souvislosti s případem vyslechnout, a těch, co byli účastníky v nějakém stadiu řízení.

Svým pokračovatelům přeji pevné zdraví, bez toho to nejde a pevné zázemí, bez toho to také nejde. Ať jim to jde.

Děkuji Vám za rozhovor a přeji mnoho úspěchů, štěstí a radosti v osobním i profesním životě.

Konflikt zájmů/ Conflict of Interest:

Autorka prohlašuje, že v souvislosti s tímto článkem je bez konfliktu zájmů.

Corresponding author:

kpt. Mgr. Barbora Kudláčková, e-mail: barbora.kudlackova@pcr.cz

Policejní prezidium ČR, poštovní přihrádka 62/NPC, 170 89 Praha 7